

חוק מזניח גורר הזנחה של החוק

היקפי הפשיעה במגזר הערבי גבוהים מאוד. יש לקדם מדיניות משולבת ארוכת טווח לטיפול בסוגיה ולא לראות בענישה מחמירה את חזות הכל

רדא ענבוס

עו"ד רדא ענבוס, לשעבר סגן בכיר לפרקליטת מחוז מרכז

נים ובחזרתם למעגל העבריינות בגילים מבוגרים. ממשלות ישראל לדורותיהן לא השכילו להתמודד עם הבעיה ולעצב מדיניות אכיפה כוללת וארוכת טווח. יתרה מזו, מערכת המשפט שנתקלת בסוגיה מדי יום ביומו לא עיצבה מדיניות משפטית ראויה. מחקרים שפורסמו בשנים האחרונות הצביעו על כך שבתי המשפט נוהגים הפליה עם נאשמים ערבים וכי יש פערי ענישה כלפיהם.

שאלת הציות לחוק נדונה רבות בספרות. טום טיילר (Tyler, Tom R. (1990). Why People Obey the Law.) ממשלות ישראל לדורותיהן לא השכילו להתמודד עם הבעיה ולעצב מדיניות אכיפה כוללת וארוכת טווח. יתרה מזו, מערכת המשפט שנתקלת בסוגיה מדי יום ביומו לא עיצבה מדיניות משפטית ראויה. מחקרים שפורסמו בשנים האחרונות הצביעו על כך שבתי המשפט נוהגים הפליה עם נאשמים ערבים וכי יש פערי ענישה כלפיהם.

שאלת הציות לחוק נדונה רבות בספרות. טום טיילר (Tyler, Tom R. (1990). Why People Obey the Law.) ממשלות ישראל לדורותיהן לא השכילו להתמודד עם הבעיה ולעצב מדיניות אכיפה כוללת וארוכת טווח. יתרה מזו, מערכת המשפט שנתקלת בסוגיה מדי יום ביומו לא עיצבה מדיניות משפטית ראויה. מחקרים שפורסמו בשנים האחרונות הצביעו על כך שבתי המשפט נוהגים הפליה עם נאשמים ערבים וכי יש פערי ענישה כלפיהם.

שאלת הציות לחוק נדונה רבות בספרות. טום טיילר (Tyler, Tom R. (1990). Why People Obey the Law.) ממשלות ישראל לדורותיהן לא השכילו להתמודד עם הבעיה ולעצב מדיניות אכיפה כוללת וארוכת טווח. יתרה מזו, מערכת המשפט שנתקלת בסוגיה מדי יום ביומו לא עיצבה מדיניות משפטית ראויה. מחקרים שפורסמו בשנים האחרונות הצביעו על כך שבתי המשפט נוהגים הפליה עם נאשמים ערבים וכי יש פערי ענישה כלפיהם.

לעיתים קרובות עולה לתודעה הציבורית סוגיית היקף הפשיעה והאלימות במדינת ישראל בכלל ובקרב המיעוט הערבי בפרט. על פי מחקרים סטטיסטיים רבים, היקף הפשיעה במגזר הערבי בישראל גבוה מאוד, ובתחומים מסוימים הוא פי שלושה מיח"ס באוכלוסייה. למשל, 71 מתוך 121 מקרי הרצח שאירעו במדינת ישראל בשנת 2009 בוצעו במגזר הערבי; בין החודשים ינואר עד ספטמבר אשתקד היו 741 אירועי ירי, 584 מהם בתחומי המגזר הערבי.

נתונים אלה הם תולדה של גורמים שונים, ובהם:

- היעדר הזדהות עם החוק. המיעוט הערבי הוא מיעוט ייחודי ומיוחד, מיעוט הטוען לבעלות על האדמה ובעל זהות לאומית דתית שונה מהרוב השולט. הפרת החוק, גם בהיבט הפלילי, הייתה לאקט לגיטימי המכוון נגד הרוב היהודי והמדינה.
- עוני. ההפליה כלפי האזרחים הערבים בתעסוקה, בחינוך ובהקצאת המשאבים העמיקה את הפערים החברתיים והביאה לכך שרובם המוחלט של האזרחים הערבים מדורגים בתחתית הסולם הסוציו-אקונומי. העוני והחיים בשולי החברה משמשים קרקע פורייה לפשיעה ולעבריינות.
- הגדרת מנהגים חברתיים ודתיים כדבר עבירה. מנהגים חברתיים ודתיים שהשתרשו והתקבעו בחברה הערבית המוסלמית לאורך שנים נאסרו בחוק העונשין ונחשבים לעבירות, למשל ריבוי נישואים, התרת נישואים וחיתון בגיל צעיר.
- אי נגישות לטיפול. דרכי הענישה בהליך הפלילי מכילות דרכי טיפול שונות, בייחוד בנוער עבריון. בשל ההפליה בהקצאת המשאבים נוצר מחסור בגורמים מטפלים ובמוסדות טיפול במגזר הערבי, והדבר נותן את אותותיו בהיקפי ההרשעה של קטי-